

Čtvrtletník pro obnovu české filantropie

The Art of Giving

Umění darovat

3/Zima 2012

**Jak dostat
křídla**

Být spolu. Největší luxus dneška. Nebýt pouhým konzumentem. Další požitek. Něco vytvářet. Přepych na třetí. Ale jak to všechno spojit dohromady?

Nabízíme vám příběhy české rodinné filantropie. Jejich hrdinové vyprávějí o tom, jaké to je, když svou dobročinnost můžete sami ovlivňovat, dávat jí rád, měnit věci k lepšímu podle svých vlastních představ. Baudišovi, Kučerovi i Sýkorovi už jsou „v tom“. Užitečným věcem pomáhají nejenom prostřednictvím milionů plynoucích z podnikatelského úspěchu, ale také svými dalšími schopnostmi včetně emocí a chuti objevovat společně něco nového. A zjišťují, že tímto způsobem mohou zažít nebyvalé dobrodružství. Byť někdy spočívá i v něčem tak obyčejném, jako je možnost jen tak si o tom doma povídat. Nebo poprosit dceru, jestli by jim nepomohla natočit film o jednom povedeném projektu.

„Nic hezčího mě nemohlo potkat, vídáme se teď všichni mnohem častěji,“ říká Jarmila Baudišová k tématu tohoto čísla a dodává: „Je to pro mě požehnání.“

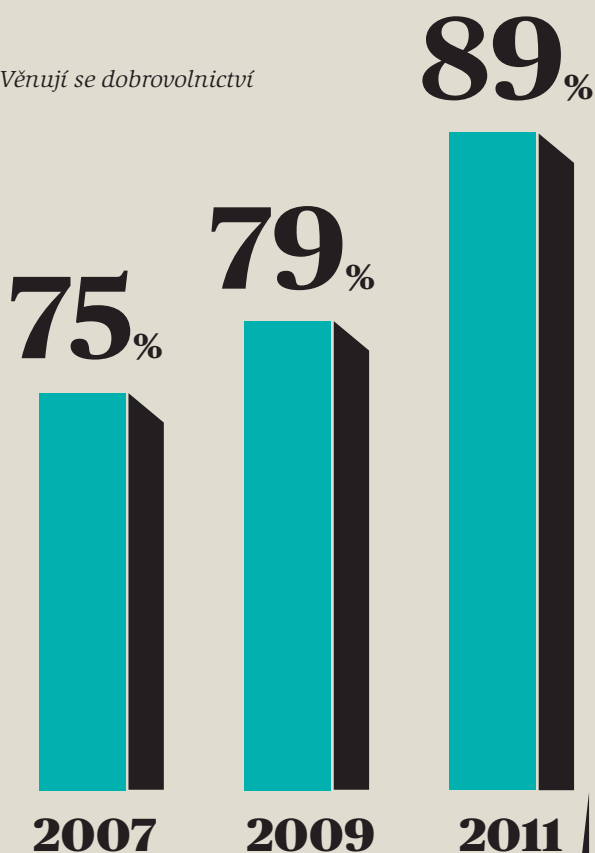
Přejeme vám příjemné čtení a na shledanou na jaře,

Jiří Bárta, ředitel Nadace VIA   Marek Šálek, šéfredaktor

Yes, I am the volunteer!

Jaké jsou filantropické zvyklosti úspěšných Američanů, přesněji dolarových milionářů? Největší nárůst je v uplynulých pěti letech patrný v dobrovolnické práci ve prospěch neziskovek všeho druhu.

Věnují se dobrovolnictví

Nejčastějším způsobem dobrovolnictví je členství ve správních radách neziskových organizací (61 %), dále fundraising ve prospěch charity (48 %) a předávání profesních dovedností (40 %).

Zdroj: Bank of America Merrill Lynch, High Net Worth Philanthropy, 2012

Mezi hosty Dobročinné aukce Nadace VIA a Jihomoravské komunitní nadace patří lidé ze světa byznysu, kultury, médií... Mají příležitost zjistit, co nového se za uplynulý rok odehrálo, a investovat do dobrého pocitu, že se i díky nim věci mění k lepšímu. Při šestém ročníku se vzájemná důvěra projevila takto:

Shopping s noblesou

- * **Dovolená na ostrově Mauritius: 130 000 Kč**
- * **Mušelínové šaty od Kláry Nademlýnské: 80 000 Kč**
- * **Setkání s Petrem Čechem a dva lístky na Chelsea: 50 000 Kč**
- * **Čtyři dny na karlovarském festivalu pro dva: 32 000 Kč**
- * **Pravý diamant (0,20 ct VS2/E): 30 000 Kč**
- * **Lekce curlingu s mistrem republiky: 20 000 Kč**
- * **Jeden den chovatelem v pražské zoo: 18 000 Kč**
- * **Víkend pro dva v Château Mcely: 12 000 Kč**
- * **Degustační večere v Alcronu pro dvě osoby: 11 000 Kč**
- * **Startovní číslo na pražský maraton do první řady: 10 000 Kč**

Vybraná suma putuje na obnovu a šíření filantropie v českých zemích a na podporu konkrétních projektů místních občanských spolků - od oprav památek a vydávání knih přes sousedská setkávání a kulturní festivaly až po konfrontace s úředníky, politiky, investory.

Celkový výtěžek:
1 304 600 Kč

V hotelu Prague Marriott se v listopadu 2012 dražila také díla Jakuba Berdycha, Josefa Bolfa, Tomáše Císařovského, Jiřího Davida, Petra Nikla, Jaroslava Róny, Petra Sise, Františka Skály, Božka Šípka, Roberta Vana či Olbrama Zoubka, dále vzácná moravská vína a francouzské koňaky a také zajímavé exkurze (například prohlídka brněnské vily Tugendhat) či originální pobyty (pastva a dojení koz na farmě v Němčičkách).

Rodinná sklizeň

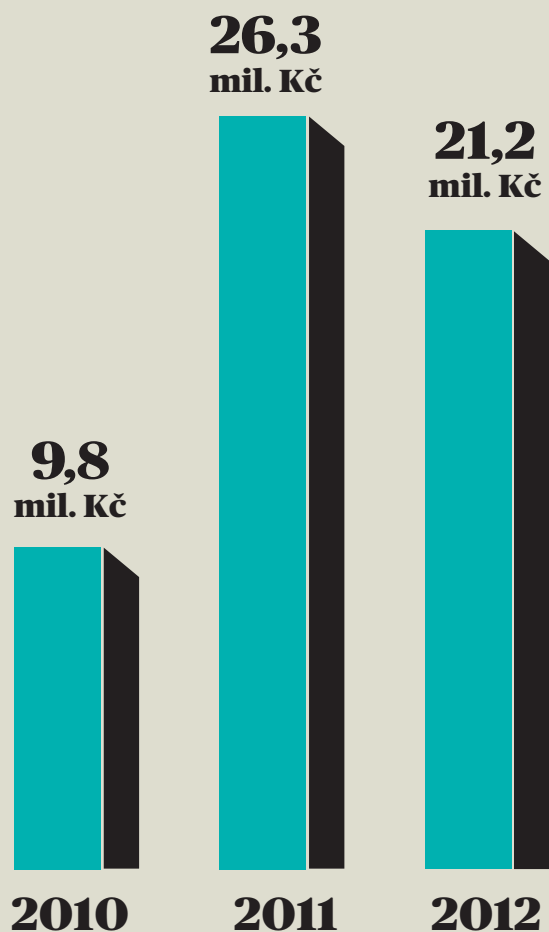
Dvě a půl procenta ze zisku na charitu? Takovou velkorysost zatím neprojevila žádná z velkých českých firem. Notabene když jde o tolik milionů ročně. Zakladatelé a majitelé Avastu tímto rozhodnutím stvrdili proměnu živelného rozdávaní peněz v nadační fond. A předali jej manželkám.

„Nic hezčího mě snad nemohlo potkat,“ říká Jarmila Baudišová. Naplno to nezazní, ale je zřejmé, že k anti-virovým programům si žádný citový vztah nevytvořila. Zato svou novou životní roli, kterou jí přihrál podnikatelský úspěch jejího manžela, si nemůže vynachválit.

Zakladatelé Avastu a dodnes většinou vlastníci Pavel Baudiš a Eduard Kučera přispívali na charitu dříve – ať už šlo o zemětřesení na Haiti nebo povodně na Liberecku, případně o pomoc zavedeným organizacím,

Kolik dávají

Společnost Avast Software darovala v roce 2010 prostřednictvím svého nadačního fondu jedno procento ze zisku před zdaněním. O rok později tuto sumu zvýšila na dvě procenta a v roce 2012 tato pomoc činí již dvě a půl procenta. Kolik je to peněz?

Dozvědět se víc jeden o druhém

Claire Costello má na starosti klienty privátního bankovníctví v Bank of America Merrill Lynch, je členkou správní rady National Center for Family Philanthropy. Odpovídá na otázku, jaké hlavní motivy přivádějí americké rodiny k dárcovství a co za své projevy dobročinnosti očekávají.

„Lidé chtějí především vidět konkrétní změnu k lepšímu. Co se týče rodin, přistupuje k tomu rovněž snaha vyjádřit navenek hodnoty, které dotyčná rodina sdílí. Získávají za to například šanci dozvědět se víc jeden o druhém, pocítit rodinnou sounáležitost. Díky své pomoci, ať už jde o finanční dary nebo dobrovolnickou práci, se také mohou zapojovat do péče o okolí, hledat společné zájmy s ostatními sousedy a nacházet způsoby, jak řešit, co jim vadí. Dostávají navíc zajímavou šanci projevit vlastní dovednosti a zkušenosti před svými blízkými, tedy jinde než v zaměstnání.“

jako je Člověk v tísni či Paraple... A nebylo to zanedbatelné množství peněz: od roku 2006, kdy se firmě začalo extrémně dařit, se dary pohybovaly v řádu několika milionů korun ročně. „Pánové dávali dost, a dávali rádi. Jenomže neměli čas se starat, jak přesně byly ty peníze utraceny,“ říká Jarmila Baudišová, od ledna 2011 předsedkyně Nadačního fondu Avast. Společně s Miladou Kučerovou se nyní snaží vtisknout poněkud divoké charitě svých manželů větší řád.

Baudišovi a Kučerovi se také učí o svém mecenášství veřejně mluvit. Mimo jiné proto, že zahraniční investoři, kteří v roce 2010 koupili pětadvacetiprocentní podíl Avastu za 125 milionů dolarů, dali najevo údiv: „Jsou z toho nějaké výstupy?“ zeptali se Čechů, když se dozvěděli o jejich štědrosti. „Do té doby nás vůbec nenapadlo to nějak prezentovat, neběhali jsme po pódiích se šeky,“ říká paní Baudišová a dodává: „Vysvětlili nám, že je to zbytečná upejpavost. A mají pravdu: když jsem četla oslavný článek o tom, jak jistá nadace dala dvě stě tisíc na program, který by přitom nemohl existovat bez půldruhého milionu od nás, řekla jsem si ‘Tak to ne!’ Zamrzelo mě, že to tutláme a že tam o nás není ani čárka.“

Když se rozkřiklo, že to Avast takhle rozjel, zavalily nadační fond osobní dopisy se srdceryvnými příběhy. „Zaskočilo nás to a řekli jsme si, že pečlivě vybereme oblasti, kterým se budeme věnovat dlouhodobě. Zachovali jsme osvědčenou spolupráci s několika neziskovkami a přidali péči o staré, umírající a tělesně i mentálně postižené, což jsou témata, která leží stranou pozornosti, protože nejsou příliš mediálně vděčná.“ Pánové Baudiš a Kučera přihodili počítačové vzdělávání a rozvoj matematiky na školách, časem se podpora rozšířila na mladé hudebníky a divadelníky. „Někdy to hezky zaklapne: pomáháme třeba sboru seniorů, který vystupuje s rockovou kapelou, zpěv s nimi nacvičuje úžasná mladá dáma, která za nimi dojíždí z Bratislavy,“ říká paní Baudišová.

Práce přibývalo. „Nestačí rozdávat, je nutné být s těmi lidmi v kontaktu a zajímat se, jak a čemu konkrétně peníze pomohly. Myslím, že zpětná vazba

Pavel Baudiš

Vystudoval VŠCHT, pracoval jako programátor a v roce 1991 založil s Eduardem Kučerou firmu Alwil (později Avast) Software.

Jarmila Baudišová

Vystudovala speciální pedagogiku, pracovala s nevidomými dětmi, učí angličtinu. V roce 2011 se stala předsedkyní Nadačního fondu Avast.

Eduard Kučera

Vystudoval MFF UK, pracoval jako výzkumník a v roce 1991 založil s Pavlem Baudišem firmu Alwil (později Avast) Software.

Milada Kučerová

Pracuje na studijním oddělení Fakulty elektrotechnické ČVUT, v roce 2011 se stala místopředsedkyní Nadačního fondu Avast.

Foto: David Turecký

je důležitá i pro obdarované: aby se naučili ukazovat, co se jim povedlo, aby se uměli pochlubit,“ poznala Jarmila Baudišová, kde české neziskovky pokulhávají. Nadační fond Avast má velkou výhodu: nemusí se věnovat fundraisingu, o to více se může soustředit na vlastní pomoc. „Výdaje jsme dosud měli nulové, až nedávno jsme zaměstnali profesionálku, která k nám přišla z Člověka v tísní.“ Kolik času charita zabere? „Někdy nemám nic, jindy zase lítám celý den a pak sedím do půlnoci u klávesnice,“ říká paní Baudišová. Její manžel se usmívá: „Jarmila se kvůli tomu naučila pracovat s počítačem, tak třeba konečně ocení, co vlastně děláme.“

„Avastáčkou“ charitou žijí i děti manželů Baudišových a Kučerových. „Naše Monika studuje grafický design a dělala nám webové stránky, Kateřina studuje film a natáčí spoty o projektech, které jsme podpořili. Kristýna Kučerová zase pomáhá s administrativou, vede v patrnosti všechny doklady,“ přibližuje paní Baudišová. Ona sama vystudovala sociálně právní nastavbu a speciální pedagogiku. „Měla jsem na starosti nevidomé děti, obrovsky mě to chytlo, navíc mám postiženého bratra – vozíčkáře.“ Poté učila angličtinu a snila o práci v Jedličkově ústavu: „Bydlíme kousek od něj, úplně jsem se zamilovala do představy, že jim tam budu v důchodu pomáhat,“ říká a dodává: „Takže jak vidíte, nabídka vést nadační fond je pro mě požehání.“

Pět odpovědí

Pokud uvažujete o zapojení své rodiny do filantropie, doporučujeme odpovědět si na několik otázek. Čím jasnější budou odpovědi, tím snadnější budou vaše další kroky.

1. Kdo z naší rodiny se má podílet na rozhodování o nasměrování rodinné filantropie?
2. Co je pro mě a mou rodinu důležité? Na jakých hodnotách chceme založit svou filantropii?
3. Jaké změny – v životě druhých lidí, v naší obci, ve společnosti – chceme dosáhnout?
4. Co dalšího – vedle finanční podpory – můžeme nabídnout? Jak moc chceme být do dobročinnosti zapojeni?
5. Komu důvěřujeme natolik, abychom se s ním začali radit o tom, jak nejlépe dále postupovat?

At' si klidně koupí parfém

Ve dvaatřiceti letech prodal firmu, inkasoval stovky milionů korun. Před rokem začal pomáhat rodinám rozvráceným rakovinou. „Rozhodnutí zásadně ovlivnila moje žena Jindra,“ říká Petr Sýkora.

Měl jste v dětství nějaký vzor?

Snažil jsem se žít foglarovským životem - dobrý skutek, modré políčko. A byl to fajn pocit, udělat něco sám od sebe, tedy nejen to, co po mně chtějí rodiče - vynést odpadky, vyluxovat... V dospělosti jsem se snažil pokračovat. Ve firmě (Papirius, pozn. red.) jsme třeba za každých padesát balíčků dodaného zboží sázeli strom se jménem zákazníka, dohromady jich bylo přes tři sta tisíc a pořád to pokračuje. A s Jindrou jsme financovali podstatný díl stavby školy v indické části Himálaje - ve vsi Kargyak, která leží ve výšce 4200 metrů a je tam obrovská negramotnost.

Jak k tomu přibýlo onkologické téma?

Zaujala nás pražská prezentace Dobrého anjela. Jeho vynálezce Andrej Kiska (zakladatel a manažer splátkové společnosti Triangel a Quatro, pozn. red.) byl navíc ochoten se s námi o celý model podělit. Jindy mám sklony být zbrklý, tentokrát však bylo rozhodování zdoluhavé. Firma se dá zavřít nebo prodat, ale tohle? Jaké to bude, být v kontaktu s nemocnými rodinami, zejména s dětmi, s rakovinou vůbec? Bylo navíc jasné, že naším úkolem bude ty věci vysvětlovat a že novináře bude zajímat i naše rodina. Co s námi udělá ztráta soukromí? Báł jsem se i neúspěchu: na Slovensku má Dobrý anjel 116 tisíc dárců. Co když se nám nepodaří těm číslům ani přiblížit?

Co rozhodlo?

Řekli jsme si, že když máme podnikatelské zkušenosti, finanční zdroje a kontakty na šikovné lidi, zkusíme to. Díky brněnské nadaci Krtek jsme našli rodinu s nemocným dítětem, navázali s ní dlouhodobější vztah. Chtěli jsme pochopit situaci, která tam nastane - zejména psychicky, organizačně, ekonomicky. Chlapeček pak zemřel, byl jsem na jeho pohřbu a to byla

Andělské počty

Průměrný měsíční příspěvek jednoho dáorce činí 329 korun. Při současném počtu rodin, k nimž pomoc směřuje (345), to znamená měsíční příspěvek pro jednu rodinu ve výši 4321 korun.

Kolik je Dobrých andělů (za rok 2012)

Leden
1120

Červen
2961

Foto: Günter Bartoš

jedna z posledních kapek. Viděl jsem, že ta rodina je v naprosto dezolátním stavu, úplně nefunkční: rozvod, ztráta zaměstnání, zoufalá finanční situace... Definitivně rozhodla Jindra, která řekla: „I kdybychom pomohli třeba jen třiceti rodinám, má to smysl.“

Jakým způsobem jim pomáháte?

Máme více než tři stovky rodin, které dostávají každý měsíc zhruba čtyři tisíce korun. Do toho, jak ty peníze využijí, jim vůbec nemluvíme. Jestli máma koupí dítěti hračku nebo ho vezme na výlet, nebo se hezky obleče a koupí si voňavku... Ví přece nejlíp, co rodina potřebuje. Chlapi podobné situace zvládají hůře, někdy od rodiny utečou. Ženy bývají na antidepresivech, fyzicky i duševně na dně. Přitom matčina pohoda je pro každou rodinu to nejdůležitější.

Prosinec

5296

Zůstanete u rakoviny, nebo agendu rozšíříte?

Pokud získáme renomé, rozšíříme záběr o některé další dlouhodobé a drahé diagnózy, které jsou příliš malé nebo složité na to, aby se o nich víc mluvilo. Každopádně nepůjdeme za hranice medicíny. Pokud zjistíme, že je potřeba chránit ptáky v Kokořínském dole, nebudu to plést dohromady s Dobrým andělem. Náš hlavní produkt musí být čitelný, což považuju za častý problém neziskovek: dělají toho moc a není snadné se vyznat, o co jim vlastně jde. Asi mají příliš demokratické rozhodování (směje se).

Pomáhá vaše rodina i jinak než přes Dobrého anděla?

Ano. Stát nikdy nebude fungovat ideálně, trh taky nestačí na všechno. Proto tady zůstává spousta problémů, z nichž některé jsou rozsáhlé, jiné zase velmi lokální. Bohužel se setkávám s názorem, že je zde příliš neziskovek, což postrádá logiku: nikdy jsem neslyšel, že by vznikalo příliš firem. Přitom charity jsou taky svého druhu firmy: musejí uspokojovat své zákazníky, udržovat finanční kázeň... Podporujeme tedy i další projekty a dáváme sto až dvě stě tisíc korun ročně na naléhavou pomoc v našem bezprostředním okolí.

5 x 5 milionů

„Peníze odevzdáme do posledního haléře.“ Takovým sloganem se může chlubit málokterá charita. Dobrý anděl za to vděčí dvěma mužům, kteří mu dodali křídla: Petru Sýkorovi a Janu Černému. Potkali se na střední škole, když jim bylo šestnáct a sedmnáct. V roce 1993 (to jim bylo o tři roky více) spolu zakládali firmu Papiřius, která se specializovala na do-dávky papíru a kancelářského zboží - od sponek přes tonery po židle. Časem rozšířili působnost na Slovensko, Ma-darsko, Litvu a v roce 2006 firmu prodali za sumu blízkou se jedné miliardě korun globální značce Office Depot. V roce 2011 založili nadační fond Dobrý anděl, který transparentně (každý dárci si může na internetu dohledat „svou“ rodinu) přerozděluje peníze od lidí, kteří mají peněz trochu nazbyt, k těm, kteří mají velkou životní krizi: fond zajišťuje, aby se peníze od dárců dostávaly co nejrychleji (vždy na konci nejbližšího kalendářního měsíce) k rodinám postiženým onkologickým onemocněním. I oba podnikatelé se domlu-vili, že na zajištění prvních pět let provozu Dobrého anděla dají pětadvacet milionů korun ze svého soukromého jmění. Částku rozdělili na pětiny, takže roční rozpočet se musí vejít do pěti milionů, což se kanceláři se šesti zaměstnanci zatím daří. „Pro úspěch je důležité jasné vedení,“ říká Sýkora, kte-rý i charitu považuje za druh podnikání: „Máme dvě skupiny zákazníků – dárci peněz a jejich příjemce. A ti očekávají perfektní službu.“ Petr Sýkora se fondu naplno věnuje čtyři dny v týdnu, Jan Černý charitu sleduje spíše zpovzdálí.

Máte dva syny. Zkoušíte s nimi mluvit o dobročinnosti?

Klukům je sedm a pět. Nemá cenu je poučovat, oni hlavně sledují, jak žijeme. Co se týče Dobrého anděla, neznají detaily, ale vědí, že jsou tady rodiny, kde je ně-kdo hodně nemocný, a že mají velké starosti – i s pe-nězi. A pak máme doma tradici, že si ke klukům večer sednu a zeptám se jich na tři věci. Co hezkého zažili, co nového se dozvěděli a jestli udělali dobrý skutek. Někdy je to dost divoké, jednou se třeba pochlubili, že sbírali střepy ze silnice... Ale jsem rád, že je ten rituál baví, i když je mi jasné, že v pubertě to bude jinak.

Obohatila vám charita osobní život?

Dřív jsem měl pomyslnou zeď mezi prací a rodinou. Na jedné straně byla skupina známých a přátel, které jsem znal soukromě, a na druhé pak lidi, s nimiž jsem se setkával pracovně. A snažil jsem se to nemíchat, někdy až dost urputně, protože jsem měl strach, aby můj život nespolkla firma a podnikání. Dnes si připa-dám vnitřně jistější, takže se nebojím ty dva světy víc propojovat. Je to velká úleva.

Třikrát potlesk!

Umělci, sportovci či manažeři mají šanci získat mnohá ocenění za své úspěchy, dílo, život... Čeští dobrodinci mají jedinou prestižní soutěž. Jmenuje se Via Bona a tři ze sedmi kategorií míří k individuálním dárcům. Následující příklady ukazu-jí, že filantropie nemusí znamenat jen peníze.

Třiatřicetiletý Ondřej Horecký se poprvé ocitl v Tanzanii, když mu bylo pětadvacet. Zázitkem, který s mladíkem z jihomoravských Šumic nejvíce otlásl, bylo množství sirotků, kterým rodiče zemřeli na AIDS. Po návratu založil sdružení Bez mámy a dal dohroma-dy hrstku dobrovolníků, kteří létají za vlastní peníze do východoafrické Mbeyi, obvykle na jednoměsíční pobyt. „Hlavně se děti snažíme vést k samostatnosti: aby se po škole vyučily řemeslu a postavily na vlastní nohy,“ říká Ondřej.

„Nerada o sobě mluvím,“ omlouvá se lékárnice Jana Bečvářová. Do soutěže ji vyslalo Středisko náhradní rodinné péče, které usiluje o zlepšení životních pod-mínek pro děti vyrůstající mimo vlastní rodinu. „Paní Bečvářová se na nás před lety obrátila s nabídkou finančního daru a postupně začala sama pomáhat: zpracovává odborné texty a přednáší na seminářích, získává pro dobrovolnictví své kolegyně ze zaměstnání, doprovází děti, kam je potřeba,“ přibližuje ředitelka Věduna Bubleová.

Největších ovací se v Praze dočkali broumovští „po-školáci“. Pod heslem Předsudky jsou out docházejí studenti gymnázia po zvonění za prvňáky ze „sociálně vyloučených lokalit“, což jsou především Romové. „Udržet je u učení bývá občas nad naše síly. Hodně si hrajeme, čteme, posloucháme,“ říká osmnáctiletý Ondřej. Výsledky? „Často je to poprvé, kdy se o ty děti někdo zajímá, kdy o sobě mohou vyprávět, svěřovat se,“ říká učitelka Šárka Rambousková, která stála u zrodu unikátního počínu.

„Pomáhat znamená nebýt lakomý, nebýt líný, nebýt tupý a nebýt lhostejný. Takoví lidé dovedou měnit svět, nenápadně ho milimetr po milimetru posouvat dopředu. My novináři dobře víme, jak vzácná kombinace vlastností to je a jak důležitý je každý milimetr.“

Lucie Tvarůžková, zástupkyně šéfredaktora Hos-podářských novin, u příležitosti předávání jedné z cen. Slavnostní ceremoniál proběhl 13. září 2012 v pražském Kaiserštejnském paláci.

Z Ukrajiny na Bílou horu a zpět

Ročně v Česku zemřou dva tisíce lidí bez dědiců, stovky milionů korun tak každý rok propadnou státu. Málokdo v sobě najde tolik prozíravosti a čínorodosti jako Marie Horová. Už sedm let před smrtí měla jasno, jak bude naloženo s její pozůstalostí, navíc si svou filantropii stačila užít.

Narodila se jako Marie Myšaničová v roce 1919 v Nižním Studeném na Zakarpatské Ukrajině. Když jí bylo necelých osmnáct, utekla z domova: otec totiž rozhodl, že dceru provdá za bohatého sedláka, kterému zemřela žena a potřeboval někoho ke svým třem dětem. Marie si proto půjčila od babičky na vlak a odcestovala na opačný konec tehdejšího Československa - do Prahy.

Psal se rok 1937 a v metropoli státu dlouhého téměř tisíc kilometrů žilo dost Rusínů na to, aby u nich Marie našla pomoc a práci. Pak ale přišla válka, jejíž konec znamenal pro zakarpatskou menšinu nástup rudého teroru: jednotky vojenské kontrarozvědky SMĚRŠ, podřízené přímo Stalinovi, měly za úkol odvlékat své někdejší spoluobčany zpět na území Sovětského svazu či je rovnou likvidovat.

„V Praze nastalo peklo. Kdo nestačil utéci na Západ, ten se oběsil nebo skočil z okna,“ napsala paní Horová na sklonku života ve svých stručných vzpomínkách. Ona sama tenkrát zareagovala pohotově: obrátila se na svého známého, číšníka v kavárně Platýz na Národní třídě. Vyslechl ji a nabídl jí sňatek. Marie Myšaničová a Václav Hora se vzali 6. dubna 1945.

Sovětské agenti přestali Marii pronásledovat, zachránila ji matriční změna příjmení. „Potom následoval náš společný život. Pracovali jsme oba v pohostinství

a skládali korunu po koruně. Po dlouhém čase jsme si koupili domek na Bílé Hoře, kde jsme byli spokojení a šťastní,“ shrnula paní Horová dalších jednašedesát let soužití s kladenským vrchním Horou, který zemřel v roce 2007.

Krátce předtím, než oslavili diamantovou svatbu, vydali se manželé Horovi do míst, kde Marie vyrůstala. A to, co v roce 2005 na Ukrajině viděli, je pohnulo k nevídanému činu: po návratu do Čech se rozhodli prodat svůj pražský domek a získané peníze věnovat na pomoc tamním dětem. „Chceme, aby každé z nich dochodilo alespoň základní školu,“ znělo přání manželů Horových.

Nejdříve se Horovi radili se svou právní zástupkyní, jak vtělit do smlouvy o prodeji domku podmínku, aby je v něm nový majitel nechal v klidu dožít. A napadlo je založit nadaci. Když zjistili, že i pro mnohem mladšího člověka je taková procedura zdlouhavá a náročná, začali se zajímat, které z tuzemských nadací mají solidní pověst. Dozvěděli se o Nadaci VIA a sami ji oslovili.

Připadal jsem si jako její vnuk

Na Marii Horovou vzpomíná Jiří Bárta, ředitel Nadace VIA

„Pan Hora byl číšník, paní Horová servírka. Oba byli pracovití a skromní. Když jsme podepsali statut fondu, podala mi paní Horová ruku a prohlásila: 'Papír snese všechno. Ale teď mi slibte, že to, na čem jsme se dohodli, také uděláte.' To je závazek, když před vámi stojí téměř devadesátiletá paní, která vám svěruje životní úspory!“ vypráví Jiří Bárta, ředitel Nadace VIA.

Manželé Horovi se od začátku velmi zajímali o dopady své dobročinnosti. „Vždy jsme jim připravili podrobné informace z terénu a také fotografie. Ovšem s přibývajícím roky se v rozhodování angažovali méně a méně, už nám věřili. Po smrti pana Hory se náš vztah s paní Horovou proměnil ještě více, spíše než jako správce jejího dárcovského fondu jsem si připadal jako adoptovaný vnuk.“

Jednou Marie Horová projevila přání, aby jí – až přijde čas - nadace zařídila pohřeb. „Uvědomil jsem si, že jí ta věc opravdu tíží, a tak jsem souhlasil,“ říká Bárta. Nakonec se ukázalo, že paní Horová odkázala nadaci i svůj majetek, celkem jeden a půl milionu korun. „Dvě třetiny jsme vložili do Fondu manželů Horových, třetinu využijeme na rozvoj filantropie v Česku.“

Po sérii konzultací zde založili Fond manželů Horových. Díky němu - ještě za jejich života - se v dětském domově v Mukačevu objevily první počítače a odstartovala tam výuka angličtiny a informatiky. Odlehlá vesnice Ust' Čorná získala terénní minibus, aby se odtud děti mohly dostat do školy za jakéhokoliv počasí. A bylo toho víc - také ve Ždenijevu, Užhorodě, Koločavě...

Celkem na Ukrajinu v dalších letech putovala pomoc za téměř milion korun. Horovi na veškeré finanční toky pečlivě dohlíželi, žádné rozhodnutí se neobešlo bez jejich souhlasu. Na oplátku získali dobrý pocit a nové zážitky, ale také oporu ve stáří: lidé v nadaci rádi vzpomínají na společné oslavy a výlety, méně již hovoří o hodinách strávených s paní Horovou v ordinacích a nemocnicích.

V květnu 2011 paní Horová zemřela, bylo jí dvaadevadesát let. Dědické řízení skončilo o několik měsíců později. Kupec pražského domku manželů Horových mohl se svým majetkem začít nakládat podle svého uvážení, nadace se postarala o likvidaci pozůstalosti. Většina osobních věcí skončila v diakonii, o nábytek projevily zájem sestry boromejky, které v Praze provozují hospic.

Více o dobročinných závětech na www.daryzezaveti.cz

Foto: archív

Dar podle zákona

Odpovídá Jan Hladký z advokátní kanceláře PwC Legal

Mohu od darovací smlouvy odstoupit?

Ano, od darovací smlouvy se odstoupit dá, a to v případě hrubého porušování dobrých mravů ze strany obdarovaného, způsobem, který je namířený proti dárci nebo jeho rodině.

Mohu svůj dar nějak podmínit?

Ano, dar lze podmíněně odložit, tedy navázat na uplynutí určité lhůty. Zákon však stanovuje, že plnění darovací smlouvy musí začít během dárcova života, jinak je smlouva neplatná. Jiné podmínění daru není možné.

Je možné kombinovat cíle vlastní nadace?

Ano, pokud jde o obecně prospěšné cíle. Na rozdíl od některých jiných zemí však není možné zřídit takzvanou „smíšenou“ nadaci, která by kromě obecně prospěšných cílů podporovala například děti dárce po jeho smrti.

Uvažuje se o nějaké změně?

Nadacím, které by umožňovaly kombinovat obecně prospěšné a ryze osobní účely, pootevře dveře nový občanský zákoník, který začne platit od 1. ledna 2014.

Šest podob dobročinnosti

Jakým způsobem můžeme pomáhat? České neziskovky měly uspořádat následující seznam podle důležitosti jednotlivých forem podpory – od jedničky do šestky. Zvítězily peníze, ale ani ostatní druhy dobročinnosti nejsou zanedbatelné.

Peníze

1,3

Služby

3,1

Dobrovolnictví

3,6

Hmotné dary

3,7

Konzultace

4,5

Záštitá osobností

4,6

Zdroj: Perfect Crowd a Nadace VIA, 2012

Dárcovský fond

Před založením dárcovského fondu je třeba rozhodnout o účelu, kterému chci pomáhat, vybrat nadaci, s níž budu spolupracovat, připravit statut fondu a formulovat jeho poslání. Darovat lze peníze, cenné papíry, nemovitosti a jiná aktiva, minimální výše vkladu se pohybuje v rozmezí 50 000 – 100 000 korun. Může jít o fond uzavřený, který nepřijímá dary dalších dárců, anebo o fond otevřený, kdy se dárce snaží inspirovat ostatní k tomu, aby podpořili dané téma spolu s ním.

Výhody:

Větší kontrola nad užitím daru

Přístup k expertizám a konzultacím

Osobní kontakt s těmi, které podporuji

Nadějkovský kalendář

Mezi Tábořem a Milevskem v nadmořské výšce 540 metrů se nachází obec Nadějkov. Čítá 750 obyvatel, o rázu zdejší krajiny vypovídají i názvy přidružených obcí: Mozolov, Nepřejov, Modlíkov... Letos se tu odehrává něco jako malý zázrak.

Motto:

„Jsme ženy. Umíme skoro všechno. Ale jedno určitě ne: řídit stavbu.“ **Jana a Olga**

Základní děj:

U nadějkovské návsi je farská zahrada. Dosud byla schovaná za drátěným plotem, plakátovací plochou, obecními vývěskami. Protože v celé vsi není venku místo, kde by se lidé mohli scházet a cítit se příjemně, obrátily se dvě místní ženy na kněze a přesvědčily ho, že by bylo škoda neotevřít zahradu pro všechny. Poté pod hlavičkou Okrašlovacího spolku pro Nadějkov získaly grant 310 tisíc korun od Nadace VIA. V průběhu roku svolávaly místní lidi na brigády a celé prostranství prošlo velkou proměnou. Vzniklo romantické a přitom účelné zákoutí, které může využívat každý - senioři, rodiče s dětmi, farníci, skauti, výletníci...

Foto: Petr Králík

Osoby a obsazení

Olga Dušková Provozní golfového klubu. Zná každou rostlinu a ví, co zeleň potřebuje.

Zdík Jordánek Kněz. Před nadějkovskou misí sloužil jako vojenský kaplan v Afghánistánu.

Jana Průšová Učitelka v domácnosti, dvě děti. Ráda dává lidem dohromady. Umí to s šarmem a vtipem.

Je šedivé sobotní odpoledne, vzdalovat se od kamen vypadá jako holý nesmysl. Přesto mezi knihovnou a kostelem podupává ve sněhových zmrazcích padesát postav. Na nikoho dalšího už se nečeká, dav se řadí do fronty, aby se lépe prosmýkl úzkou brankou na přílehlý pozemek. Slovo si bere podsaditý muž a svolává shromážděné blíž k sobě: „Vítám vás na nejkrásnějším místě v Nadějkově. A moc si přeju, abychom tady spolu prožili něco hezkého,“ pronáší s nesmělým úsměvem a rozpřahuje ruce ve vstřícném gestu. Řeč není o dnešku: je nemyslitelné, že by se na vymrzlé zahradě mezi farou a kostelem mohlo v tak nevlídném zimním podvečeru odehrát něco extra příjemného. Onen chlapík je místní farář. A jeho vyznání mizí trochu do ztracena. Slova se ujímají praktičtější hlasy, které připomínají, kde se nachází septik či kanalizace. „Na to nezapomeňte, než se tady začne kopat,“ dodávají.

Poté se sročením stěhuje do hostince U Jandů, kde jsou připravené chlebičky, koláče, čaj a také dvojice žen, které to všechno spískaly. Olga tady žije odmalička, Jana se přistěhovala z města. Teď vyzývají sousedy, aby se vyjádřili, co by si na „farské“ přáli. „Ohniště.“ „Trampolínu!“ „Osvětlení“. Žádný návrh nyní nepadá pod stůl, platí pravidlo nic nekomentovat, nehodnotit,

nerozebrat. „Horolezeckou stěnu!“ „Zatravňovací dlažbu.“ „Hlavně to nepřelácat!“ Všechny nápady se zapisují na archy papíru, vzápětí každý dostává sadu barevných lepítek, jejichž pomocí může hlasovat pro své favority. Rodí se pořadí jednotlivých tipů, načež vznikají skupinky, které se nad slepými mapami domlouvají na přesnější podobě okrašlovacích úprav.

Na závěr každé družstvo představuje své návrhy, největší pozdvižení budí páterova slova: „Představuju si zahradu plnou vůně růží a také kávy. Nabízím proto, že z přízemí fary uděláme kavárnu. A v létě uspořádáme festival s hudbou a filmy, promítat můžeme třeba na stěnu kostela.“ Nestihne ho za takové nápady hněv církve? „Mám plnou důvěru diecéze,“ odbývá pochybovačné hlasy. Kdosi se dožaduje vykácení stromů a připomíná, že zahrada je každý rok plná „rozblemaných“ švestek. „Budu ukládat při bohoslužbách hříšníkům jako pokání, aby je sesbírali,“ usmívá se farář. Po dvou hodinách se sál vyprazdňuje, role papíru s návrhy si odváží přizvaná zahradní architektka. O pár dnů později se do Nadějkova vrací a představuje dva návrhy dotažené do digitální podoby. Jeden z nich se na jaře začíná uskutečňovat, o průběhu prací informuje místní okrašlovací spolek na svém webu.

1 Leden

„Přijel se ukázat sochař Lukáš Gavlovský, kterého jsme si vybrali jako autora konstrukcí k posezení, prolézání, povalování. Proslavil se voskovým srdcem ze svíček za Václava Havla, u nás prolézal roští a škarpy za vsí. Hledal kmeny a kameny.“

2 Únor

„Pokáceli jsme nemocné či nevhodně umístěné švestky, jabloně a jalovce. Raději tvoříme, než ničíme, ale tentokrát nebylo zbylí.“

3 Březen

„Sešli jsme se na farské s panem Havelkou a jeho bagrem. Přidaly se Petra Dohnalů a paní Havelková, takže jsme ještě ostříhali vrbu, pan Havelka navíc přesadil bagrem tajemný keř. Se starostou jsme řešili nové umístění vývěskové plochy.“

4 Duben

„Od sedmi jsme poskakovali po farské s pásmy, metry a kolíky. Vytyčovali jsme zóny, na nichž vykoulíme suchou zídku, ohniště a mlat pro altán. Na příští brigádu sháníme silné a pružné muže, kteří mohou házet kamení na valník. Počet omezen na dvanáct kusů, aby se u házení nepobili!“

„Jedenáct chlapů vyrazilo pro kámen na taras. Sláva Bendů domluvil fúru s Luděkem Fuků, přibližovadlo šoféroval Jirí Benda starší. Bralo se z obecních drah k Nepřejevu a v poledne byly tři haldy na farské. Tam mezitím zmizely ploty a přibyla hromada štěpky. Farská už se nadýchává!“

5 Květen

„Bouchači otloukali kmeny, Keřky vysazovaly keře. Karel Urbánek z Jistebnice se pustil do vysekávání koryta. Kdo ráno odjel z Nadějkova

a večer se vrátil, musel váhat, jestli nevystoupil jinde! Na základech od pánů Šity, Fairaisla a Bartoně vyrostla do setmění kamenná zídka se dvěma schůdky od květušských mistrů zednických - Ládi a Josefa Nováků.“

6 Červen

„Po několika holčičích brigádičkách s hráběmi je tu opět práce pro silné muže. Farská je samá hromada a přibýlo šest obřích kamenů. Díky jsme Marku Dvořákov! Brigády dál pořádáme zásadně za vytrvalého deště, aby přicházeli jen ti nejodolnější a nejodhodlanější.“

7 Červenec

„Na pootevnění farské dorazilo 130 lidí! Zazněly muzikálové melodie, pojídaly se klobásy a buchty, Zdfk doladil atmosféru vínem z rodné Moravy. Lidé se usmívali, nikam nespěchali a nechtělo se jim domů. Protáhli jsme to do druhé hodiny ranní.“

8 Srpen

„První letní biograf! Velké plátno, čerstvý vzduch a stovka diváků - kombinace, na kterou domácí plazma nemá. Zírali jsme na stěnu kostela, na konci se tleskalo jako v divadle. Grilovaly se klobásy uzenáře Kosíka, nechyběla domácí bezinkovka a tradiční bernard. Oheň a svíčky vykouzily ono měkké světlo, ve kterém to ženským tak sluší. Cítili jsme štěstí.“

9 Září

„Chlapi si hráli s placákovou pešinou od schodů z náměstí směr švestka. Byli veselí, až kameny praskaly. Ženy vytvořily záhon pod švestkou, zdolaly i suť, která tu na ně vykoulkla, vysázely keře. Byly tiché a systematické. Umístily neviditelný obrubník, přikryly záhony štěpkovou pešinou.“

Dobré sousedství

Komunita? Obec? Pospolitosť? Jakými slovy mluvit o tom, co nás spojuje s „naším“ místem? Nadace VIA se komunitním rozvojem zabývá už patnáct let a takových příběhů, jako je ten z Nadějkova, může vyprávět stovky. Někomu podobné brigády mohou připomenout neblaze proslulé Akce Z či ještě dávnější subotníky, ale takovou účelovostí snad dnes trpí už jen část generace vyrůstající za totality. Nikoli plně obchody, ale právě tohle lze závidět vyspělejšími demokraciím: chuť lidí postarat se o své okolí vlastními silami.

Místo, kde žijeme

Zpustlé návsí, parky, zahrady, dvory... Jak vdechnout nový život zanedbaným a opuštěným koutům? Spolek, který se přihlásí do programu Místo, kde žijeme, může získat až 310 000 korun. Partneři jsou Nadace České spořitelny a Net4Gas. Grant obsahuje mimo jiné služby expertů, kteří poradí:

- Jak zorganizovat a vést jednání, při kterém se lidé domluví, co přesně chtějí.
- Jak sestavit projekt, vybrat dodavatelské firmy včetně architekta, ohlídat rozpočet.
- Jak získat pro svůj nápad místní podnikatele, řemeslníky, radnici, média.
- Jak se vyhnout chybám a jak celé dobrodružství co nejlépe zdokumentovat.

10 Říjen

„Před poslední velkou brigádou se musíme hýčkat. V neděli bude na farské koncert Tiché dohody a proběhne ochutnávka znojemského burčáku, který doveze Zdík. Holky něco dobrého asi taky přinesou.“

11 Listopad

„Věnujeme se drobnější práci náležející k době pozdně podzimní. Sázíme jabloně pěti odrůd (zbývá doplnit kůly, takže hledáme ochotného a silného muže s palicí), tři stovky cibulí a čtyři pňoucí růže. Zem už je studená a mokrá, ukládáme proto zahradu k zimnímu odpočinku - a sebe také!“

12 Prosinec

„Letos hotovo. Pomíneme-li stav terénu (bažina), můžeme říct, že si na farské připadáme jako v krásném snu.“

Návrat vyhynulého druhu

Český mecenáš? Dlouhých jedenačtyřicet let po roce 1948 nesl tento pojem přízvuk něčeho dávného, byla v něm cítit nostalgie. Nyní se tento druh osvětleného občana vrací. A dostává se do formy.

Matematika Karla Janečka proslavilo zejména jeho angažmá v boji proti korupci a za změnu volebního systému. O rok dříve než Nadační fond proti korupci přitom založil jiný fond, jehož cílem je podporovat:

- a) obnovitelné zdroje
- b) vědu a výzkum
- c) handicapované sportovce

1.

Správná odpověď: b)
Nadační fond Karla Janečka na podporu vědy a výzkumu vznikl v roce 2010. Zaměřuje se na matematiku, ekonomii a medicínu, na konkrétní projekty přispívá třemi miliony korun ročně.

Jan Světlík je předseda představenstva a generální ředitel podniku Vítkovice Machinery Group. Jeho velkým a smělym plánem je revitalizace průmyslového centra, které se nachází:

- a) ve Zlíně
- b) v Olomouci
- c) ve Vítkovicích

2.

Správná odpověď: c)
Na revitalizaci Dolních Vítkovic se kromě Jana Světlíka podílí město, kraj a ministerstvo kultury. S dokončením se počítá kolem roku 2020, v pěti etapách budou investovány desítky miliard korun.

Petr Kellner je spoluzakladatel společnosti PPF a nejbohatší Čech. V zařízení jménem Open Gate, které s manželkou Renátou založil v Babicích u Prahy, sídlí:

- a) škola
- b) ekonomické výzkumné centrum
- c) multifunkční hala

3.

Správná odpověď: a)
Osmileté gymnázium Open Gate otevřeli manželé Kellnerovi v roce 2005. Vysoké školné platí jen menší část rodičů, osmdesáti procentům žáků financuje školné nebo jeho část The Kellner Family Foundation.

Příštím sídlem Knihovny Václava Havla má být dům U Drahomířina sloupu v Loretské ulici na Hradčanech. Nemovitost pro tyto účely zakoupil:

- a) Andrej Babiš
- b) Marek Dospiva
- c) Zdeněk Bakala

4.

Správná odpověď: c)
Investiční magnát Zdeněk Bakala zakoupil palác ze 16. století v roce 2009. Autorem projektu rekonstrukce je španělský architekt Ricardo Bofill.

Nobelista Heyrovský - Mladý svět - Roudnice nad Labem. Určíte jméno významného mecenáše, v jehož životě hraje tato trojkombinace důležitou roli?

- a) Aleš Hušák
- b) Milan Knížák
- c) Michal Horáček

5.

Správná odpověď: c)
Michal Horáček je textař, podnikatel a novinář. Jeho matka pocházela z rodiny Heyrovských, první český nositel Nobelovy ceny Jaroslav Heyrovský je jeho prastrýc. Býval redaktorem týdeníku Mladý svět. Od roku 1995 žije v Roudnici nad Labem, kde investuje nemalé peníze do zvelebování veřejných prostranství.

The Art of Giving

Umění darovat
Čtvrtletník pro obnovu filantropie
3/ Zima 2012
Vydává Nadace VIA, Jelení 159/9,
118 00 Praha 1

www.nadacevia.cz

Šéfredaktor: Marek Šálek
Art director: Jan Vyhnanek
Jazyková redakce: Milena Tučná
Tisk: Integraf, Náchod
Vychází díky podpoře Nadace Vodafone
Česká republika
ISSN 1805-4390, ev.č. MK ČR E 20786
Neprodejné

Rok jinak.cz

Nadace
Vodafone
Česká republika